

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 16. ANULU XVI.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 25 Februaru (8 Mart.) 1868.

Politic'a faptelor.

I.

Agricultur'a cá factoru politicu.

Déca am dísu cu altu privilegiu, ca agricultur'a e unu mijlocu pentru ajungerea la scopulu comunu, la alungarea intunerecului, i amu datu o insemnatate, care o ridica mai pre susu de cátu sa o lase numai o simpla mijlocire de a trái acelu ce o cultiva. Insemnatatea acest'a inse trebuie sa fia justificata.

Pentruca sa o putem face acest'a din urma, trebuie sa ne indreptámu inainte de tóte asupra ideei (notiunei) ce se infatiséza prin cuventulu „politica“, unu cuventu de altmíntea atáto de intrebuintiatu in díu'a de astadi. De ne vomu duce la radacin'a cuventulu apoi mergemu la limb'a elina, si aceea ne spune, ea insemneza in intielesulu mai tiermuritu „afaceri de statu“; in intielesu mai largu e cunoscenti'a mijloceloru, dupa cari si prin cari sa se pota deslegá problemele, ce e datoriu sa le deslege unu statu pentru asi duce pre celatiunii sei la o stare fericita materiala si spiritala.

Intreciendu esplicarea acest'a despre politica, sa trecemu la justificarea insemnatátiei ce amu datu agriculturiei.

Agricultur'a, dupa scriptura, e unulu din cele mai vechi mijloce de viétia. In cartea facerei aflámu ca in generatiunea prima, adeca unulu din fiii lui Adamu se ocupá dejá cu agricultur'a. Alte date, de eari putemu noi dispune si cari ne au venitu la cunoscentia, suntu imbracate in miracule si strapundu inceperea agriculturiei pre tempurile, cându dieii umblau pre pamentu. Tóte arata inse ca inceputulu acestui ramu de viatia se afunda in veurile ce mai departate ale omenimei.

Pentru problem'a ce avemu noi de deslegatu are mai multa insemnatate influenti'a agriculturiei asupra omenimei decâtu tempulu originiei ei. Si cea mai firésca influenti'a ce vedemu ca o a exercítatu a fostu, ca ea a legatu pre omu de unu locu, adeca l'a facutu stabilu, i-a datu patria, l'a adunatu in societate, a desvoltatu cele-lalte clase ale societátiei, precum: meseriele, negociulu si putemu díce cu totu dreptulu inteleginti'a, in cuprinsulu celu mai largu. Meseriele trebuie sa le desvólte, pentru ca cu inaintarea societátiei agricultore trebuintiele membriloru acesteia se inmultiéu, incátu ei insii nu mai puteau sa caute de ele, fára cu întârdiarea lucruriloru lor. Meseriasii insa singuratici nu puteau sa-si adune in giurulu lor materialulu trebuinciosu, ci aflara mai cu scopu a se concentra, unde de o parte sa fia la indelete pentru cei ce au lipsa de productele lor, dara sa fia la indelete si ei pentru acei ce le aducu lor materialu de lipsa. Eata alu doilea pasu, care pre lánge meseriasii desvólta pre negociatori séu comercianti, cari alérge pre urma in locuri departate si concentraza materialulu in magazinele lor spre a fi la indelete pentru cei ce au lipsa de elu.

Prin gramadirea de materialu in tipulu acest'a s'a adunatu avere, carea a trasu totu-deún'a dupa sine si inlesnirea pentru comoditati mai mari si mai bune, pentru locuintie mai solide, cu care modu s'au nascutu cetáatile, ba din cari s'au nascutu state si popóre a cároru ramu principálu de viétia era numai comerciulu.

Resultatulu celu mai interesantu insa e acelu, ca agricultur'a, constringendu pre ómeni a se stabili intr'unu locu si a se apropiá unii de altii, au trebuitu pre lánge cele enumerate, sa caute si modurile cum sa se invoiesca a trái loialta in societate, va sa dica, cum se fáca concessiuni imprumutate

unii altor'a si cum sa se intereseze totu deodatu unii de altii in ceea ce privesce libertatea lor si averea lor. Prin acest'a inse se pune temeiu la constitutiunea unui poporu carele forméza unu statu, fia acelu si numai de unu satu de ómeni.

Déca arancánu acum numai o ochire fugitiva asupra trecutulu agriculturiei, o aflámu, ca pre lánge putine exceptiuni, a fostu despretiuita, séu celu putinu neconsiderata asi, dupa cum se aru fi convenitu. Insii Romanii cei vechi, a cároru beliduci vestiti se luau delacornele plugului, spre a conduce pre concetatiunii sei inarmati in contr'a inimiculu, si spre a se întórce, dupa victória iera la densesle: mai tardiu, lasa sa seversiesca lucrurile privitorie la agricultur'a sclavii. Ei se predau moliciuniloru si si degradéza deprinderea cea precátu de binefacatori'a pre atátu si de onorifica odinióra, la o deprindere impreunata cu despretiu. Evulu mediu a facutu din agricultorii liberi supusi, iobagi, cari dupa cum se dícea cu deosebire in legile nóstre: rusticus praeter mercedem laboris nihil habet, adeca tieranulu afara de plat'a lucrulu nu are nimic'a.

Ratacirile aceste de a asupri séu despretiui pre tieranulu nu au fostu alta, decâtu a alungá cea mai mare parte de ómeni din societatea activa pentru societatea omenesca si a o impedeá, cá sa nu pota face mai multa decâtu numai sa asude si sa adune pentru unu numeru mai micu de ómeni, pentru ca sa aiba acest'a cu ce trái imbuibati, iera pentru sine adeca, pentru tierani, sa pota face atát'a, cátu sa aiba spre a nu tocni'a per'i de fóme si sa aiba inca atát'a putére, pentruca sa lucre pe séma dlui seu si salu blasteme pentru impilárele ce i le incarca in tóte dílele in spate.

Disproportiunea sociala carea au urmatu din supunerea tieranulu, impreunata cu privarea bunulu seu, a cáru proprietariu fusese, a datu anse la diverse rescóle ale tieraniloru, cari se terminau totu-deún'a cu apesári si mai grele. Abiá in secululu alu 18-lea se deschide prin revolutiunea francesca o era nóua pentru clas'a acest'a de ómeni. Lumea incepe a recunosce ca au venitu tempulu, cá privilegiile cari despartiau pre ómeni in staturi, ordini si in supusi sa se delature. Principiele de statu filosofice si istorice, juristice si politice, cu deosebire insa cele de politica nationala, au deschisu ochii popóreloru si guverneloru si le-au indemnatu a stáruí si a lucrá pentru reinórcerea clasei celei mai numeróse de poporu in sinulu societátiei omenesci active, pentru cá si acest'a sa ia ierasi parte la prosperarea omenimei. La noi s'au inceputu realisarea acestoru principii in anulu 1848.

Reintórcerea acest'a este in adeveru unulu din progresele cele mai frumóse a le omenimei. Ea redá unu numeru fórte insemnatu, carele are sa ia parte prin reprezentanti sei la sórtea societátiei omenesci. Ea deschide o sumá mare de isvóre pentru alte ramuri de viétia, indata ce vine tierenimea la o cultura mai inalta. Ea indemna in desvoltarea ei si industri'a spre unu sboru mai mare. Ea ajuta la inmultirea articuliloru de negociu. Ea in fine impintenesce si sciinti'a, si adeca dandu acelu ce se ocupa cu sciinti'a natu'ei impulsu de a face cercetári practice in lucrurile naturei, cari sa se aplice apoi in folosulu inaintárei acestui ramu de viétia; de alta parte economii nationali politici se vedu din dí in dí soliti a trage agricultur'a in consideratiune la combinárele politice.

Aceste tóte inse numai atunci se intempla, cându dupa radicarea robotéloru de pre capulu tieranulu se vóru tine departe de elu alte impilári morale, impedeatori'a si demoralisatóre precum nescinti'a si condemnarea lui a rima numai in pamentu fára de nici o ratiune. Elu numai atunci va fi mai productivu când prin scóla si prin invetiatura va sci

sa traga folosu din diferite si varie producte a le naturei, cari sa le praséca pentru comoditati seie si pentru negociulu cu densesle.

Déca déca societatea, carea este mai antáiu chiamata a cunosce folósele ei din o agricultura mai radicata, vrea cá in adeveru sa aiba folosu, atunci ea sa fia cu mare grigia catre acei ce representéza agricultur'a. Anii dóue-dieci delá eliberarea tieraniloru nostrii au fostu nisce ani statatori pre locu in privinti'a desvóltaiei ramulu de viétia despre carele vorbimu, si ce va se dica a stá in locu in viatia, in ori si care ramu alu ei, e destulu de bine cunoscutu fia carui'a.

In Belgíu, o tieratia mica, cu pamentu relativu cu multu mai slabu cá alu nostru, grigia partiei inteligente din societate a facutu mai întâiu din pamentu neroditoriu pamentu roditoriu, dupa aceea a imbogatu tier'a cu totu felulu de producte scóse prin agricultura din pamentu. Acest'a a facutu insa nu altu ce-va, ci impartirea tieriei in 117 de districte de agronomia, in a cároru sinari se afla câte unu comitelu, carele se aduna de dóue ori pre anu pentru desbaterea de cestiuni agricole. Dupa aceea a contribuitu si contribuie multu societáatile cele multe agricole, precum si espositiunile cele multe, in fine bibliotecile cele bogate de cárti scrise in unu modu popularu, cari se afla in comune si cari cu unu bagatelu inlesnescu tieraniloru cetirea si folosirea lor.

Pána candu nu se va urmá si la noi in unu modu analogu, pána atunci tóte ideile cele frumóse despre inaintare si prosperare voru fi zadarnice; ba ne vomu putea tredi, ca averea cea mai putinu supusa fluctuatiuniloru evenemintéloru, pamentulu, o vomu perde-o totu mai tare si in mesura mai mare. Cu perderea acest'a perdemu multu din terenurile cele mai importante pentru noi, cari tráimu in o iera, unde pána acum e cea mai mare parte a locuitoriloru agricola.

Precum vedemu din trasurile aceste fórte scurtate, agricultur'a in desvoltarea ei a ajutatu omenimea la inaintare, in impedearea ei a statu pre locu si a mersu inapoi omenimea, dela desrob'i'a ei omenimea iera pasiesce inainte.

Deci, déca agricultur'a a fostu ans'a cea mai puternica spre a inchiegá societatea omenesca, si déca ea, acum reinviata, are o chiamare insemnata, in consideratiunile nóstre tinetórie de afacerile statulu, nu o mai putemu trece cu vederea, pentru ca atunci amu lasá unulu din factorii cei mai insemnati pre cari ii cuprindemu in cuventulu si in notiunea: „politica“. Urmárele aru fi cá si ale acelu, carele vrea sa zidésca, déra nu se ingrigesce de materialu si nici de fundamentu.

Donatiune.

Sabiu 23 Fauru 1868.

(G.) Domnulu Capitanu din Principatele románe Georgiu Cristuríanu a surprinsu pre Consistoriulu archidiececanu prin Domnulu Protopopu Il. alu Brasiovulu Ioann Petricu cu unu documentu de donatiune, prin care numitulu domnu Capitanu donéza Institutulu nostru seminariále greco-orientalu 4000 fl. v. a. spre acelu scopu espresu, cá sa se cumpere pre séma seminariulu archidiececanu pamenturi comassate, alu cároru usufructu se fia reservatu pentru donatoriu pre viétia, iera dupa mórtéa acestui'a sa eserceze seminariulu dreptulu seu de proprietate pentru tóte tempurile.

Consistoriulu archidiececanu a primitu cu cea mai mare multamita acesta donatiune, si a demnitu pre zelosulu si demnulu D. Protopopu Ioann Petricu, cá in numele seminariulu archidiececanu sa primésca la sine sum'a donatiunale de 4000 fl. v. a. si in cointelegere cu Domnulu donatoriu sa

cumpere pământuri comasate în și pe numele seminariului arhiepiscopale, și să se facă, că emfiteuzile să se petreacă în cartea funduale.

Domnul Capitanu Cristuriani i-si implinise încă în anii trecuți o cunună nevastădorie, carea i va purta numele dela generațiune la generațiune, cumpărându o stupină cu 6000 fl. val. austr. ca undatiune pentru Gimnaziul nostru român gr. or. din Brașov, — iera acum prin acest'a a două fapta generoasă a sea și-a înfrumusețiat și mai multu aceea cunună. Biserica și națiunea voru săi apretiu pre astfelu de fiu nobil alu lor, care bunurile materiale, ce i le-au dat Dumnezeu, le consacra spre scopuri bisericesti — nazionali, — și-i va peștră numele nemuritoriu în eternu.

Nobilulu donatoriu, Domnul Capitanu Cristuriani nu numai ca a adus un sacrificiu de eterna memoria pre altarulu bisericescu-nationalu, dar elu a dat prin fapta sea maritimă, carea face că numele lui în eternu să strălucască pre buciile fia-cărui român, a datu celu mai nobil exemplu tuturor filioru bisericești și ai națiunii, pre cari ceriulu i-a indiestratu cu bunuri materiale, și le-aru dă mână a contribuțiu din ele spre înaintarea și prosperarea unei ginti întregi, care asiă multu au ramasu inderetu în cultura din caus'a timpilor vitregi de până acum!

Programulu sasiloruni

Cu acesta ocaziune predăm publiculu nostru programulu partidei sasesti, carea se cheama pre sine „partid'a librela seu reformei.“ Elu consta din următoarele puncte:

I. Urmarea necesaria a uniunii Transilvaniei cu țiera matra Ungari'a recunoscută astadi de univers'a națiune sasesti, și prin urmare a încheierii sustătoare în dreptu și a teritoriulu de administratiune, în pervasele (ramele) constituției reprezentative garantata prin legile din 1848, este transformarea corespondentore relatiunilor schimbate a constituției municipale sasesti acum încă de staturu într'o reprezentativa.

II. La acesta transformare se motiveza de procedur'a legale carea nu vatema drepturile națiunii:

Universitatea națiunii sasesti se mai aduna încă odata în compositiunea ei de fatia, singuru și numai spre proiectarea unei legi electorale liberale, și asemenea determinatiunilor respective a legiloru din 1848.

Pe bas'a acestei legi electorale are a se aduna dupa confirmarea legii pre calea constituționale, o universitate nationale ad-hoc, a cărei problema va fi elaborarea unei legi comunale cu privire la cerintiele timpulu nou și la principiile generali de dreptu, care sunt espuse în legile din 1848, precum și propunerea acestei legi comunale spre pre înalt'a confirmatiune.

III. Sustinerea neangustata a autonomiei națiunii sasesti — încatu nu au trasu margine netrecuta, legislatiunea imperiulu — e scopulu care sa nu se pierda din ochi.

Spre conservarea acestei autonomii se pare necesaria implinirea următoarelor puncte:

1. Cerculu de activitate (organismu) autonomu a comunelor, scaunelor și districtelor sasesti cu comunitățile lor alese liberu de poporu se sustine.

2. Teritoriulu sasiloruni transilvaneni constatatoriu din 9 scaune și 2 districte forméza unu municipiu universu, unicu și nedespartitu.

4. Municipiulu universu sasescu se representéza prin națiunea sasesti în a cărui frunte sta Comitele.

4. Dreptulu de alegerea comitelui ce compete națiunii se sustine nevatemat. Alegerea de aici încolo nu are a se face pre vietiă, ci numai pre unu tempu anumitu. Postulu Comite se pôte alege ierasi.

5. Corpulu reprezentativu nationalu (universitatea națiunii) se aduna de regula de 2 ori pre anu; deputati se alegu pentru fiesce-care sesiune și nu primescu nici unu feliu de instructiuni. Siedntiele și cele economice suntu publice.

IV. Averea nationala sasesti este exclusiv'a proprietate a națiunii sasesti; — administrarea ei sta sub control'a universității națiunii.

V. Limb'a oficiosa în launtrulu municipiulu universu, precum și a singurateciloru scaune și districte în comerciulu loru oficiosu reciproc, remane cea germana.

VI. Precum în sensulu legiloru din 1848 toate societățile religioase recunoscute asiă se garantéza și autonomiă bisericești e. a. și independenti'a ei pe terenulu, legislatiunii bisericești și scolari se asiguréza.

VII. Desdaunarea decimelor descuroata a preotimei sasesti este de a se recunósce pentru totdeun'a de o sarcina a statulu.

VIII. Modululu în care au de a tramite locuitorii celor noua scaune și două districte reprezentatii sei la diet'a Ungariei, este și remâne treb'a legislatiunii țierei, totusi este lucrulu de a se influenti'a într'acolo, că în venitoriu sa se aléga celu putinu 22 de deputati din cercurile sasesti și deca se pôte cu drépta consideratiune a numerulu poporulu și a unei adevarate reprezentări a intereselor.

Celitu cu deamerunulu acestu programu apogasimu de totu putinu liberalismu și totu atâtă reforma intrensulu, pentruca exclusivismulu și prerogativele și aci suntu pasrate, ba pare ca suntu mă mareate decâtu în trecutulu, în acărui gâtatu ne aflămu.

Dupa principiile ce se vedu depuse în programu națiunea sasesti va formá și pre venitoriu unu statuletu sasescu cu drepturi și cu avere, de cari ceilalti cari se tinu, în intelesulu programulu, numai de țiera, dera nu suntu ai Gebietulu sasescu, voru fi ca și crestini din țiera turcésca fatia cu credinciosii musulmanii.

De altmintrea sa ne bucurămu, ca avemu cu o tema mai multu de discutatu.

Eveneminte politice.

Sabiiu 24 Februaru.

Scirile cele neliniscitoare despre Români'a disparura acum deodata din diaristic'a francesca. Ba acest'a spune acum dintr'odata și în unu modu batatoriu la ochi ca pericolulu ce amenintiă a trecut. Baronulu Budberg, reprezentantele rusescu lângă imperatulu Napoleonu, se dice ca a dusu la Parisu, venindu acum de eurentu dela Petersburg, multe asigurări forte pacifice. Asemenea a fostu forte pacifica cuventarea de tronulu a regelui Prussiei ca ocaziunea încheierii dietei. Din Belgradu se spune ca a sositu la principele Michailu unu tramisu delá sultanulu, care aduce multe promisiuni dela pórtá. Din tóte pártile vinu asiă dara sciri care asigura cá tote guvernele și dau tóta silintiă putincioasă numai pentru de a departá periclitarea pácei din Europ'a. Cu tóte aceste materia de a oprinde unu resbelu în Europ'a e destulu și a dice apodicticu ca nu va fi resbelu încă nu suntemu îndreptățiti, pentru ca Franci'a în locu de a sistá înarmarea o face cu mai mare energia, licenti'a la feciorii trupelor nu se mai da și cei cari se afla pre a casa suntu chiamati sub stéguri.

Caletori'a Principelui Napoleonu, verulu Imperatulu Napoleonu alu III a datu ansa la atâtea conjecturări politice și nepolitice, încatu nu se mai scie care este adeveratulu scopu alu calatorie. Mai întâi se dicea ca Principele calatoresce fára de nici unu scopu politicu, în urm'a unoru disarmonii cu verulu seu. Mai apoi s'a dísu ca calatoresce în afaceri familiare preste Berlinu, tînt'a calatorie se însa e Stuttgart. Acum se dice ca caletori'a acest'a totu trebuie sa aiba scopu politicu și ca Principele, la casulu uniu resbelu între Franco-Angli'a de o parte, și Russi'a de alta parte, aru vré ca Prussi'a sa fia induplecata de a pádi o neutralitate strinsa. În fine dupa ce se aude ca a sositu la Berlinu, și se dice ca va sa calatoresca și la Pest'a, unde se afla curtea imperatésca, adaugu ómenni, ca nisuintiele principelui aru fi a castigá pre Prussi'a și pre Itali'a pre partea Franciei, lângă care fiindu și Austri'a sa se póta pune capetu agitaciunilor rusesci în orientu. Cabinetulu francescu se vede ca cautu cu ori și ce pretiu a repurtá acele succese în orientu cu politic'a sea, care le-a repurtatu în occidentu candu cu cestiunea Luxemburgulu și sustinerea puterei papale lumesci.

FOISIORA.

TANISLAVU

(poemu popularu)

I. NICOLAU DENSUSIANU.

Floricea din hotara
Tanislavu e domnu in tiera,
Floricea din livedi
Eu se-ti cantu daca nu credi.

Langa malulu verde-a marii
Pre luciulu Dunarii
Primbla-mi-se,
Pórta-mi-se
Dunc'a Icanu turcu maritu
Cu catargu poleitu,
Primbla-mi-se,
Pórta-mi-se
Vre-o cinci dieci de jeniceri,
Toti feciori de mari boeri,
Noua ani si diumatate,
Noua ani plini de pecate,
Turcii lasa-a loru cadine
Si se ducu prin tieri crestine,
Dór' pre Tanislavu a nume,
L'oru afla undeva-inlume,
Si candu sore resaria,
Ieta Turcii ca venia,
Si candu Dunarea trecea,

In vadulu Dirstorului,

In vadulu Livédiloru,

Vedea fete Dirstorene

Si neveste Brailene

Unele panze nalbea

Si cu roua le stergea,

Altele rufe spela,

Le spela si totu cantá.

Buna diu'a feteloru

Si voi Braileneloru!

De optu ori de candu pe-aice

Invertimu este caice,

Totu aicea vamu aflatu,

Totu aicea vamu lasatu,

Totu la sfaturi sfatuindu,

Totu de dragoste vorbindu,

Nu sciti dragi de floricele,

Voi neveste subtrele,

Nu sciti ori nu a-ti vediutu,

Cá pre-aci se fi trecut

Caiculu lui Tanislavu;

Nu-lu cautamu cu strimbatate,

Ci-lu cautamu cu dereptate

C'am fostu frati cu elu imparte,

Cu elu lupte amu luptatu,

Tieri straine am amlatu,

Si am fostu negustori unu anu

De cadine la Sultanu:

Dar candu fu se socotimu,

Banii nostri se-i impartimu,

Elu s'a dusu in lumea larga,

Cá o dragoste pribéga;

Noua ani de candu umblamu,

Alergamu si nu-lu aflamu

Multa lume am calcato,

Dar' de Tanislavu n'amu datu,

Nu scimu ore s'a innecat,

In vultórea mariloru,

In undele apeloru;

Nu scimu ore in tieri streine

A peritu cum pieru unu bine,

Struncinatu de bóle grele,

Séu lovitu de arme rele.

Dar din fete si neveste

Tóte mândre cá-in poveste,

Angelina fata mare

Mandrotia lui Tanislavu,

Subtira cá o flóre,

Alba mandra la picioare,

Angelina cea iubita

Dar' acumá parasita

Pre straini lungu i privesce

Si-apoi astu-feliu le vorbesce:

Turciloru,

boeriloru.

Dati caicele la vale,

Pre cea gârla cioro-gârla,

Unde gârla se cotesce

Si malulu se asverlesce,

La celu verde rechitisu,

Und' haiducii tragu ochislu,

La cea salcia plecata,

Care-si bate umbra-in apa;

Caiculu lui Tanislavu

Acolo este legatu

Cu lancislu de argintu,

Scirile de mai încôce spunu mai apriatu ce a descoperitu Bar. Budbergu in privinti'a purtării regimului seu in orientu. Elu adeca asecura dupa „La France“ ca Russia e decisă a nu se desparti nici decum de puterile cele-lalte, in tôte cestiunile, cari atingu orientulu.

Din préjm'a Surului 13 Fauru.

De Redactoru! lu mai multe comune se introdusesse in anii trecuti bunulu obicei impreunatu cu folosulu practicu, de semanau omenii o parte din locurile din ogore cu notretiu. Acestu obicei le dederă acum in ôre câtiva ani dupa olalta nutretiuulu celu mai bunu pentru vite, din unu locu din care mai nain'e nu se tragea nici unu felu de folosu. Mai ia apoi, ca de ore ce dintre gazdele mai de rendu, multe nu au fenatiile loru proprii, ci trebuie sa imprumute fenatie pântru a lucra in parte și totu deodată sa faca și cameta mai multe dile de lucru, ômenii trebuie sa intre in oresi care dependintia fatia cu proprietarii cei mari: prin folosirea ogôrelor proprietarii și deca intra in referintia cu plugarii nu mai ceru cameta asiă mari că intrucutu.

Tocm'a acest'a vedienduo unii, inceptu a intimidă pre poporu, că salu abata dela practic'a acest'a sanatosă in folosirea otarului și sa se lasă de a mai semănă și pre viitoriu nutretiu. Eu credu ca poporul nu se va lasă a fi redusu de asemenea ômeni, ci va stârui pre lângă aceea ce i este folositoriu. Noi nu avemu o agricultura asiă imbunătălita ca atâtea inlesniri câte suntu in tierile mai inaintate, dară togm'a pentru aceea sa nu lasămu și putnulu privilegiu de a face vre-unu castigu câtu de câtu in economi'a noastră dela tiéra.

Deci De Redactoru! primesce aceste sîruri, pentru că sa se atraga luarea aminte a ômeniloru și sa nu se insiele cu esplicări rele despre dreptulu de pasiune și altele, pentru ca dreptulu acest'a remâne elu pentru câmpulu cela-laltu și tocm'a voru fi ômeni siliti a observă mai cu deamenuntulu regulile politiei de câmpu, pentru ca nu voru avé unde sa abuzeze cu atât'a otaru, pre carele prin prevaricaciuni lu pradău dintr'odata. Dară nu trebuie sa umblămu dupa alte dovediri. Trecutu ne arata ca este bine. Asiă noi sa cautămu sa mergem inainte dară nu că raculu inapoi.

Principatele române unite.

Cronic'a. Serbatôrea aniversala a scôloru din Iasi, puse de Domnitoriulu V. Lupu sub patronagiulu monastirei Trei-Ierarchi, s'au serbatu in acêsta data cu o ceremonia mai mare decâtu in alti ani, prin solemnitatea sea fiindu mai dêmna și mai intusa, caus'a este pre câtu putem a o esplică, ca actualulu ministru a instructiunei publice

și cultelor D. Gusti, aducendu-si aminte ca s'au făcutu parte din studiile sele in gimnasiulu dela Trei-Ierarchi au voitu sa radice acêsta frumoșă serbare a scôloru din Iasi și putemu dice din Moldova, și a-si plăti o datoria de recunoscintă. La acêsta ocaziune venerabilulu d. George Asaky au făcutu a se ceti unu discursu de unu interesu istoricu, și ce cu placere i-lu inserămu in colônele diuariului:

„Dupa trecerea de seculi nêmu omenescu adôră cu recunoscintă memori'a barbatiloru mari și buni, cari, prin vre-o fapta inalta și folositoră se făcure bine faptuitori epocii loru și a dese ori urmasiloru sei. Astadi inca cu respectu se amintêza Moisi mantuitoriulu lui Israelu, și psalmii lui Davidu in laud'a Domnului se cânta in mii de temple. Istori'a inregistrêza numele și faptele a mii de martiri cari pentru triumfulu adevêrului și a patriei au suferitu persecutiune și môrte.

Tierân'a loru de multu s'au spulberatu, mormintele loru se făcure necunoscute, dară acêsti morti viêza inca intre noi; ei suntu presenti in cugetulu nostru, ei au traitu inainte de sute de ani; și astadi inca de totu nu au muritu. Non totus moriar!

Candu inim'a ni se aprinde la istorisirea faptelor stramosiesci, candu audimu cum ei a despretiuitu vietia pentru binele patriei, cum pentru libertatea concetatiiloru cu bucuria au versatu sângele loru, cum in vietia inca s'au despoiatu de avere spre a fundă asiediaminte de bine facere, atunci candu unu sântu fiuru ne strabate ôsele, seu o lacrema ochiulu ne intuneca: ôre indiferenti putemu fi de a le semênă seu nu? Indiferenti fi-vomu a trăi in bun'a amintire a ômeniloru, seu nu?

Adevêratu ca noi nu putemu simti multiemirea despre cele ce urmasii vorbesce preste mormentu nostru, dară sperantia, prin cele ce in vietia amu faptuitu, a contribui între urmasi, inaltia inim'a in ôr'a mortii și ne face a presimti, a nôstre semidieime.

Nu e de tagaduitu ca glori'a pamentenêsca este o avere eeuivoca, și binele sa nu-lu facemu numai pentru gloria; celu ce semênă pentru dile in care insusi nu pôte seceră, acel'a in adevêru iubescce nêmulu omenescu mai multu decâtu pre sine. Celu ce iubescce încâtu este iubit, practisêza binele pre câtu i-lu capeta dela altii, acel'a este unu egoismu, care nu traiesce decâtu numai pentru densulu. Virtutea sea este insimbriata. Elu móre, multiamit'a si-au luat'o. Unu bunu nume dupa môrte este o pretiôsa clironomie, care putemu lasă urmasiloru nostri Nenôrôciri de totu felulu li pôte râpi a-vere ce o amu economisitu, dară unu bunu nume dupa môrte, ce derêza din fapte publice folositoră natiunei, ne încungiura cu o vietia indoita. Căci dupa incheierea carierei pamentene, geniulu uat'i asemenea barbatu traiesce prin faptele sele in mediulu posteritătii recunoscătoare.

De asemenea Vasiliu Lupu Domnulu Moldaviei, dupa dôi secole traiesce între noi, și astadi in aniversarea numelui seu, reclama manifestatiunea de recunoscintă publica.

Nascutu din sinulu celoru mici, prin geniulu, credintia energi'a și aprodi'a sea s'au inaltiatu la Domaiă, prin simtiu patrioticu natiunali elu celu întâu au restatornicitu limb'a româna in biserica și in acte publice, prin evlavia au fundatu și au indanuitu monastirea Trei-Ierarchi și au ziditu biserica ce este modelulu de frumsetie arhitectonica; au întemeiatu o academia natiunala: au indanuit'o cu averi nemiscătoare și au impoporat'o cu barbati literati, au asigurat fundori pentru luminarea junimei; curtea lui și famili'a infatiosiau splendore rara in acea epoca. Dară dupa dôi-deci de ani de domniă, invaluirile politice de dinafara, i-au resturnatu tronulu, famili'a cea frumoșă, ce eră mandri'a sea, s'au stinsu in sclavia, averile colosale s'au râpitu, elu insusi au muritu esilatu in tierile departate, dară ale sele fapte bune le-au supra-vietuitu. Elu traiesce in biserica, in scôla și in afacerile de bine precum și in recunoscintia patriei.

„Tier'a“

Varietăți.

** Joi la 11 ôre Magistratulu și comunitatea Sabiului cu primariulu ei dlu Giebel in frunte, salutară pre locuitoriulu de Comite dlu Mauritiu Conrad că pre capetenia cea nouă a natiunei sasesci. Se asicura ca cuvintele Locuitoriului a multiamitu pre toti căti fura de-lu salutară. — Mai târdiu prim' dlu Comite-locuitoriulu și o deputatiune din partid'a „reformei“ sub conducerea avocatului Dr. Lindner. — Magistratulu și comunitatea s'a dusu de si-au luat'u diu'a buna dela dlu fostu Comite Conrad Schmid.

** Demissionare. Celimu in mai multe foi, ca contele Miko aru avé de cugetu a demissionă din postulu seu de ministru.

** Aflămu in mai multe diuarie reprodușu o corespundintia din Vien'a dto 27 Fauru n. la Nurlisty in Prag'a carea o comunicămu și noi că un'a nouă a te, fără de ai dá vre o insemnetate.

„In cercuri curatu politice“, dice coresp. se debate in dilele din urma o întrebare forte insemnata, Resiedinti'a sa se stramute la Pest'a. Cumca magiarii vrêu sa concentreze in Pest'a aministratiunea întrega a Austriei, e de securu și din isvoru credibilu aflu, ca și la locurile decideriia cugeta omenii la o stramutare a regimului. Magiarii lucra din tôte puterile intr'acolo, că sa aiba pre regele in mijloculu seu. „E ce-va in aeru, de ce germanismulu cislaitanu, inainte de tôte superb'a Viena, va fi nu puțin surprinsa“ mi dicea mie adi unu barbatu, carele are ocaziune

Ca de teiu n'a mai gasitu
De trei dile s'a imbetatu
Si nu s'a mai desceptatu,
Din paza ca mi-lu pazescce
Si de sôre mi-lu feresce
Celu Nicul'a Niculcea
Fetiorelu de serbu seracu,
Ce-i venitu din Tieligradu.

II.

Turcii câtu ce audiă,
Totu la vale se lasă
Pre cea gârta cioro-gârta,
Unde gârta se cotesce
Si malulu se asverlesce
Si apoi Icanu le vorbesce:

„Turciloru
vitejiloru!

Tanislavu ghiaruru sioimanu
De-lu vomu da prinsu la Sultanu,
Ne-a dá daruri câtu mai bune,
Pasie și Viziri ne-o pune,
N'a fi cin' se haiducesca,
Cadinele se rapesca,
Si pre noi se ne parlêsca.“
La celu verde rechitisiu
Und' haiduculu da chorisiiu
Este-unu micu de bordeiasiu,
Adapostu pentru Iunrasi.
Da-in bordeiu cine siedeă
Cine nôptea totu veghiă?
E mam'a lui Tanislavu,
Ce spelă zabunele,
Negre că carbunele,

Tote arteriele,
Tôte ilicelele,
Tôte comesielele,
De sangele Turciloru,
Posoc'a Ovreiloru,
Tanislavu ca e calcatu,
Din basiulu calcului,
Totu in bôrea ventulu;
Ventulu serii cându batea,
Perulu lungu i falfoiă,
Turcii câtu ce mi-lu vedeă,
Dreptu acolo alergă
Si din gura asiă graiă:
Aba! maica mam'a nôstra,
Se ne fii mama și nouă,
Ti-omu croi rochitia nouă,
Rochia de alageanu,
Ce s'o porti odata-in anu,
Rochitia din stofa môle,
Strimtisioră, largă-in pôle
Lovita pre titisioré;
Unde este Tanislavu?
Nouă ani de cându cautămu,
Si de veste nu-i mai dămu;
Iérna grea ca se lasase,
Peste luncile frumoșe,
Ap'a mării se inchise,
Dunarea se impetrise,
Caicele ne-a inghietiatu,
Tanislavu ca ne-a lasatu,
La impartiel'a baniloru,
A luat'u calea aniloru,
Si s'a dusu in lumea largă,

Că o dragoste pribéga.

Turciloru,
boeriloru!

Tanislavu mi s'a laudatu,
Si de trei ori s'a juratu,
Pre palosiu și pre masdracu,
Cine la elu va intră,
Cu hangearulu l'a tîiă,
Serbatori n'a mai vedé.
Dar Niculei Niculcea,
Feciorasiu de serbu seracu,
Negustoriu din Tierigradu,
Câtra Turci asiă graiă:
Tanislavu e'n mân'a mea,
Veniti se vi-lu dau legatu,
Că unu mare vinovatu,
Numai dati-mi unu daru mare,
Se vi-lu dau bunu spre pierdiare.
Turcii la elu ca venea,
Câte cinci fesuri ca-i da.
Ear' Nicol'a Niculcea
Le privea se bucură
Si-poi astfelu le graiă:
Da-ti lancugulu de argintu
Sa vi-lu legu eu la pamentu,
Sfôra alba de metasa,
Că sa o impletescu in siése
Si sa-lu legu preste camésia,
Că sa-lu curme pân' la ôse
Si sa-lu duceti viu acasa.

(Va urmă)

a vedé si dupa culisele politicilor nostri. Se intielege de sine ca ministeriul cislaitanic nu are placere catra o astfel de deslegare a diferentierilor austriace; aceia inse cari au de a decide, precum si domnia magiarii, in fine si bar. de Beust, le pasa pré putinu ce le place si ce nu le place dloru a la Giskr'a si consortes. E lucrul cunoscutu ca Maj. Sea Imperatulu, si in anulu acest'a va petrece in Ungari'a, si dupa cumu se vorbesce oficialu, de astadata mai indelungatu. Acest'a e unu felu de pasu pregalitoriu catra scopulu susu insemnatu. Ce voru incepe atunci Vienesi? Vien'a e o cetate mare, case suntu acolo destule, dara déca inceta de a fi capital'a imperiului, atunci tôte palatele si perdu din pretiu si vienesulu va pricepe, câtu de prostu a fosru cându a aplaudatu dualismulu. Vien'a nu mai are venitoriu.— Magiarii inse voiescu a inaugura din Pest'a federalismulu ca form'a de statu pentru Austria. Nu sciú déca se póte omulu increde in politiciii síreti din Pest'a, dara ceva tototu se pare ca este la mijlocu. Nu póte crede omulu ca magiarii sa nu precépa, câtu de scurta aru fi domnia lorú, déca nu se voru impacá cu naturile austriace si inainte de tôte cu C e c h i i, cari nu s'aru alaturá nici odata lângu unu imperiu cu punctulu de greutate in Pest'a, fiindu unu membru nestatoriu de sine, ci s'aru luptá, precum s'aru luptatu contrá unei contopiri in Cislaitania. Magiarii trebuie sa caute pace cu natiunile austriace, ba ei trebuie sa se gândesca la soli si de acestia speréza ei ca voru afla in Boemia—in Prag'a.—

* Se vorbesce despre întarirea passului Dunklau si a cetátesii Eperies din Ungari'a. Lucrárile se voru incepe in primavér'a acest'a.

* In localitátele unui negulitoriu de aici (Jikeli) a vrutu sa intré in un'a din noptile trecute doi furi. Dara nu au pututu intrá pentru ca li s'au opusu resistintia. Mirarea e, ca dupa resistintia ce li s'a făcutu furiloru cá sa nu póta intrá in localitáti, totu mai fura si Vineri pre la amédi cautati in cas'a numitului negulitoriu.

* In septamánile trecute, audimú, ca au puscatu unu sasu din Cristianu pre unu june románu din Poplac'a in céfa incátu au muritu. Dupa ce se va pertratá lucrulu la judecatoriu de aici si vomu capatá si noi date mai amenunte despre tóta intemplerá nu vomu intardiá a le comunicá publiculu.

* Sa a flatu cadavrulu unei famei in 26 Fauru n. pe drumulu intre Rasinari si Poplac'a, care s'a recunoscutu alu Sofiei Petru Bidig'a, ce traia in concubinatú cu unu zidariu din Poplac'a. Suspiciunea a cadutu pre unu individú din Poplac'a carele e si arestatu in Sibiú, dara nu s'a a deveritu de vinovatú.

* Joi a trecutú o trupa de vre-o 70 individi nemti din Carinthia, dupa cum se suna, spre a se colonisá lângu Dunare in Romania'a.

Nr. 33—2 Concursu.

Spre ocuparea posturilor de notari comunali in statiunile si cu emolumentele, dupa cum mai josu se va specificá, se deschide concursu pánu la 31 Martiu a anulu curentu si adeca :

1. Notariatulu comunale in Porumbaculu inferiore pentru comunitatea stationarie, Porumbaculu de susu si Sarat'a, salariu anuale in bani 280 fl. si cortelu liberu.

2. Notariatulu Cartisioriloru pentru Cartisior'a Strezan'a si Oprén'a cá statione, apoi Arpasiulu superioru si Scoreiulu. Salariulu anualu in bani 320 fl. si cortelu liberu.

3. Notariatulu din Ucea inf. pentru acésta comunitate stationaria, Ucea superiore, Arpasiulu infer. si Corbi. Salariu anualu 300 fl. si cortelu liberu.

4. Notariatulu din Vistea infer. pentru acésta comunitate, Besimbaculu si Sambatele inf. cu salariu anualu 230 fl. si cortelu liberu.

5. Notariatulu din Dragésu cuprindiendu acésta statione, Vistea superiore si Sambat'a super. reunite cu salariu anuale 340 fl. si cortelu liberu.

6. Notariatulu din Lis'a cuprindiendu afara de statione comunita Posiort'a, Ludisioru, Voivodeni-mari si Voivodeni-mici cu salariu anuale 320 fl. si cortelu liberu.

7. Notariatulu din Voil'a pentru statiunea, si comunele Luci'a, Dridifu si Beclianu, cu salariu in parati 310 fl. si cortelu naturale.

8. Notariatulu din Reci'a ducale, cu comunele afiliate Recea telechiana, Bréz'a, si Degiani cu salariu 300 fl. si cortelulu in natura.

9. Notariatulu din Sasciori impreunatu cu satele

Netotu, Sevestreni, Iasi si Urediulu. Salariulu anualu 300 fl. si cortelu naturale.

10. Notariatulu din Copaciulu cu comunele afiliate Sebesiulu Berivoii mari si Berivoii mici. Salariu an. 280 fl. si cortelu.

11. Notariatulu din Ileni cuprindiendu inca comunitátele Riuisiorulu, Erseni si Margineni, cu salariu anuale 300 fl. si cortelu in natura.

12. Notariatulu din Vadu cu afiliatiunea Mundrei, Toderitiei si Buciumului. Salariu in parati 300 fl. si cortelu.

13. Notariatulu din Ohaba, cu comunele Sinc'a vechia si Siercail'a cu salariu anuale 300 fl. v. a. si cortelu liberu.

14. Notariatulu din Sinc'a-noua impreuna cu satulu Olbacu cu salariu in bani 200 fl. si cortelu liberu.

15. Notariatulu din Zernesti cuprindiendu si comunitatea Poian'a Merului cu salariu in bani 300 fl. v. a. si cortelu.

16. Notariatulu din Tohanulu vechiu incorporatu cu Tohanulu nou cu salariu de 200 fl. si cortelu liberu.

17. Notariatulu din Persiani cu comunele afiliate Gridu si Pareulu cu salariu anuale 240 fl. si cortelu naturale.

18. Notariatulu din Veneti'a inf. cu comunele afiliate Veneti'a super. si Comana super. cu salariu in bani 260 fl. si cortelu naturale.

19. Notariatulu din Caciulata impreunatu cu satele Lupsi'a si Comana inf. cu salariulu in parati 280 fl. si cortelu naturale.

Competitori si aceste posturi au sa-si indrepte suplicele concursuali scrise cu propri'a mána la oficiulatu districtuale in Fagarasiu pánu la terminulu susu prefiptu si le voru documentá cu :

1. Atestu de moralitate
2. Ateste despre studie si prasa de pona acum in servitiu notariale séu analogu,
3. Atestu despre perfecta cunoscentia a limbii románe cându aru fi de alta nationalitate si altoru limbé patriotice, adeca magiara si germana.

Afara de acest'a fiacare concurinte va areta loculu nascerii si alu comoratiunei sele, etatea si conditiunea actualé va indicá apriatu statiunea notariále la care competedia precumu si déca primesce alta statione, candu reprezentantiele comunale respective nu larú alege acolo unde cere postulú cu preferintia.

Din Siedintia oficiulatu districtuale
F a g a r a s i u in 21 Fauru 1868.
T a m á s
Capitanu supremu

Nr. 17—3 Concursu.

Pentru ocuparea stationei vacante de invetiatoriu in comunitatea gr. or. Jen'a, ce e ingremiata maritulu Comitatu alu Carasiulu si protopresbiteratulu gr. res. alu Lugosiulu, se escrie prin acésta concursu.

Cu acésta statione suntú impreunate urmátorele emolumente anuale:

- a) in bani gat'a : 52 fl. 50 cr. v. a.
- b) in naturalii 10 meti de gráu ; 15 meti de cucuruzu ; 100 Pf. de clisa ; 50 Pf. de sare ; 15 Pf. de lumini si 4 orgi de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu de invetiatoriu voru avé a indiestrá petitiunile lorú concursuale—timbrate dupa cuvintia—cu estrasu de botezu, cu atestatu despre absolvarea cu sporiu bunu a cursulu pedagogicu in institutulu preparandiu din Aradu, apoi despre serviciulu de pána acum si portarea lorú morala si politica, si astfelu indiestrate le voru subterne Venerabilulu Consistoriu dreptu maritoriu alu Caransebesiulu pánu la 21. Martiu a. c. calend. vechiu.

Caransebesiu 8 Fauru 1868.

Consistoriulu diecesei Caransebesiulu.

30—1 Concursu.

Pentru ocuparea stationei vacante de invetiatoriu in comunitatea gr. or. Branesciu, ce e ingremiata maritulu Comitatu alu Carasiulu si Protopresbiteratulu gr. res. alu Fagatulu, se escrie prin acésta concursu.

Cu acésta statione suntú impreunate urmátorele emolumente anuale :

- a) in bani gat'a : 105 fl. v. a.
- b) in naturalii : 20 meti de gráu ; 20 meti de cucuruzu ; 100 punti de clisa ; 100 punti de sare ; 15 punti de lumini ; 10 orgii de lemne ; jumetate lantiu de livada si curtiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu de invetiatoriu voru avé a indiestrá petitiunile lorú concursuale — timbrate dupa cuvintia — cu estrasu de botezu, cu atestatu despre absolvarea cu sporiu bunu a cursulu pedagogicu in institutulu preparandiu din Aradu, apoi despre serviciulu de pána acum si portarea lorú morala si politica, si astfelu indiestrate le voru subterne Venerabilulu Consistoriu dreptu maritoriu alu Caransebesiulu pánu in 4/16 Apriliu a. c.

Caransebesiu 19 Fauru 1868.

Consistoriulu diecesei Caransebesiulu

Nr. 29—1

Escriere de concursu.

Spre reocuparea postulu devenitu vacantu de unu invetiatoriu gr. orientalu in Kohldorf lângu Szaszka se escrie prin acésta concursu.

Competentii la acestu postu, cu carele e impreunatu unu salariu anualu de 126 fl. —, reletu de lemne 6 fl. 30 xr., pentru scól'a de Duminec'a 8 fl. 40 xr. si locuintia naturala séu inchiriata, — au a—si aterne cererile lorú scrise cu mán'a propria, pre lângu aretarea etatei, stárei si moralitátei lorú si despre capacitatea castigata in specialitatea de invetiatoriu — in terminu de 6 septamáni dela díra escrierei de concursu, la vénéabilulu Consistoriu diecesanu gr. or. in Caransebesiu. Vien'a 26 Fauru 1868.

Directiunea generala
a Societátei c. r. priv. austr.
de drumuri de feru ale
statului.

Nr12—3

EDICTU.

Prin care Mateiu Pipernea din Satcelu-lunga Selisce-carele de patru anni si-au parasitu patria si pre legiuit'a sea socie Mari'a Constantin Dusie totu din Satcelu si de fatia nu se scia loculu petrecerei lui se provóca prin acésta, cá in terminu de siese luni dela datulu de fatia negresitu sa se infatisieze innaintea forulu matrimoniale subscrisu, pentru ca la din potriya cererea sociei lui, Mari'a Constantin Dusie de prez. 9 Faur 1868 si fara de elu se va oteri dupa prescrierea ss. Canóne si asiedimentelorú besericesci.

Sibiú 15 Fauru 1868.

Forulu matrim. gr. res. alu tract. protopopescu alu Sibiulu I.

L. H a n n i ' a
Protopopu

35—1 EDICTU

Ioann Searneciu, care cu nedreptate si-a parasitu pre legiuit'a sea socia An'a Searneciu ambi acésta gr. res. din Sten'a de doi ani trecuti, fara de a se sci in presentu unde se afla, prin acésta se citeza cá in terminu de unu anu si o dí sa se infatisieze la subscrisulu scaunu protopopescu, ca la din contra in intiesulu SS. canone ale Bisericei nóstre se va dá hotárire párei radicata asupra-i si fara de elu.

Scaunulu protopopescu ortod. res. alu Cohalmului.

Draosu 19 Fauru 1868.

Ioann Iosifu
Adm. Prot.

Anunciu.

Subscrisulu vinu a aduce la cunoscentia onoratulu publicu, ca in 25 Fauru a. c. amú deschisu cancelaria mea de **advocatu** in Fagarasiu. Rogu pre onor. publicu a me onorá cu increderea sea in ori-ce felu de procese si alte afaceri de dreptu, cáci eu me voiú nevoi a-i servi si a-i implini dorintiele cu cea mai mare acuratetia, si afacerile incredintiate a le efectuá in tempulu celu mai scurtu.

Fagarasiu, in 25 Fauru 1868.

Aronu Densusianu.
advocatu.

Burs'a de Vienn'a.

Din 24 Februaru (7 Mart.) 1868.

Metalicele 5%	57 20	Act. de creditu	187 60
Imprumut. nat. 5%	65 55	Argintulu	113 75
Actiile de banca	706	Galbinulu	5 55